

בבא בתרא קב

עניין: לשון תורה לחוד לשון חכמים לחוד

צדקת הצדיק אות קפב

ואילך היה מתגבר כארי ללמוד תורה, כי על ידי דברי תורה קורין להקב"ה, כמו שאמרו (שם כא.) על פסוק כי שם ה' אקרא ברכת התורה עיין שם⁵. כי התורה כולה שמותיו כו', כי השם הוא המדות, ואין סוף עצמו אין לו שם כלל כמו שאמרו בזהר. רק מדותיו רוצה לומר רצונו המתפשט בברואים, והתורה כולה היא כללות רצונו יתברך, ולכן אמרו בריש בראשית רבה שהוא דפוס מעשה בראשית. ולכך היא שמותיו ולמודיו, דהיינו ידיעת זה [וכן נתקן בברכת התורה יודעי שמך ולומדי כו'] נקרא קריאה, וכמו קריאת שמע, וכמו הקורא לחבירו בשמו, כשצווח שמו נקרא שקורא שרוצה שיבוא אצלו ויפנה לו. וכן תורה על מנת לעשות, היינו הדבק במדותיו וכו', היינו להיות כרצונו, שזהו שיבוא אצלו כענין ושכנתי בתוכם, שזהו על ידי דברי תורה. ולכן נקרא שועה, שהוא מעשר לשונות של תפלה (מד"ר רי"פ ואתחנן), ובזהר (שמות יט:) אין לך שועה אלא בתפלה, (שנאמר שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה) ובכתוב דמייתי נזכר תפלה ושועה. רק שועה לשון שעה, רצונו לומר שיפנה אליו על דרך קריאה [שהוא גם כן מלשונות של תפלה. ובדברי רז"ל מורגל הקורא בתורה ולא בתפלה, כדרך שאמרו (ע"ז נח:) לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד, כי בלשון הש"י הקריאה קרוי תפלה, ותורה נקרא הקביעות בלב ובמעשה דהיינו הענייה, וזהו באמת תורת ה', אבל לשון חכמים הקריאה הוא התורה והבן זה].

בני יששכר מאמרי סיון מאמר ו'

ג) אמרו רז"ל כמה פעמים, לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד⁶, מהראוי להבין למה לא ידקדקו החכמים לדבר לשון תורה, אבל תתבונן הדבר, לשון תורה שבכתב בחינת דכורא, ולשון חכמים הוא תורה שבע"פ נוקבא⁷, והנה תראה כמו שיש חילוק בין לשון זכר ללשון נקבה, וכן הדבור והקול משונה זה מזה, כמו כן בהבדל יש שינוי לשונות בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה, והשם הטוב יכפר⁸.

חמדת ימים אלול פ"ו

מז) כי על כן הגיהו לומר זכרנו לחיים בשב"א אף דבלשון הכתוב הוא בפתח כל הכתוב לחיים, לשון תורה לחוד ולשון תפילה לחוד, ואף אם גם בתפילות שאר הימים לא יקפיד, הנה בראש השנה ויום הכפורים שהמה ימי דין והשטן הצר הצורר בשמים לדכא תחת רגליו כל אסירי בויקי העון לקטרג ולומר פיו הכשילו שאומר לא חיים בפתח וברית כרותה לשפתים לפסוק עליו למות ולא לחיים לפי מעשיו, ועל כן אף כי בשאר הימים קורא לפי הדקדוק - בראש השנה יעזבהו ויטשהו.